

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **Медицина**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 34**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **4**
Семестр(и): **VII (осінній), VIII (весняний)**
Тип освітнього компонента: **Обов'язковий**
Навчальний рік: **2027-2028**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття**
Підсумковий контроль: **диференційований залік**
Пререквізити: Латинська мова та медична термінологія, Медична біологія, Медична хімія, Біоорганічна хімія, Анатомія людини, Гістологія, цитологія та ембріологія, Фізіологія, Біологічна хімія, Мікробіологія, вірусологія та імунологія, Клінічна анатомія і оперативна хірургія, Медичні симуляції (практика), Патоморфологія, Патофізіологія, Фармакологія
Пропедевтика медицини

Кафедра/підрозділ: **кафедра акушерства та гінекології №1, КНП ХОР «ОКПЦ», вул. Зброярська, 4;**

Керівник освітнього компонента: **зав. каф. професор Щербина Микола Олександрович**
email: mo.shcherbyna@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=36>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Сучасний стан демографічної ситуації в Україні вимагає від лікаря будь-якої спеціалізації поглибленого вивчення питань репродуктивного здоров'я жінки та планування сім'ї. Викладання акушерства та гінекології на медичному факультеті повинно бути нерозривно пов'язаним із майбутньою спеціалізацією. Кінцеві цілі з освітнього компоненту передбачають набуття знань і вмінь в плані вирішення професійних задач.

Структура програми відповідає навчальному плану освітнього компоненту. Зміст програми регламентовано у відповідності з клінічними протоколами з надання акушерської допомоги МОЗ України. Тематичні плани орієнтовані на опрацювання здобувачами вищої освіти найбільш важливих розділів фізіологічного акушерства та перинатології, невідкладних акушерських та гінекологічних ускладнень, перинатальної медицини та деонтологічних, етичних та правових аспектів акушерсько-гінекологічної допомоги.

МЕТА КУРСУ: придбання знань з фізіологічного акушерства; засвоєння принципів ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду; вміння аналізувати акушерську ситуацію; використовувати клініко-лабораторні та спеціальні методи дослідження; демонструвати вміння та навички згідно освітньо-професійної програми (ОПП).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

- Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

- Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Фізіологія вагітності. Актуальні питання перинатальної медицини.
2. Фізіологія пологів. Знеболювання пологів.
3. Невиношування та переношування вагітності. Проблема гестозів вагітних.
4. Акушерські кровотечі.
5. Пологовий травматизм. Акушерські операції.

Перелік тем практичних занять (40 год.):

1. Фізіологія вагітності. Плід як об'єкт пологів. Акушерська термінологія. Методи обстеження вагітних.
2. Пологи. Знеболювання пологів.
3. Післяпологовий період. Період новонародженості. Захист учбової історії пологів.
4. Тазове передлежання. Аномалії положення плода, кісткового таза. Крупний плід.
5. Аномалії розвитку плідного яйця. Багатоплідна вагітність.
6. Методи діагностики стану внутрішньоутробного плода. Плацентарна недостатність. Дистрес плода. Синдром затримки росту плода.
7. Ізоантигенна несумісність крові матері та плода.
8. Патологія періоду новонародженості. Асфіксія новонародженого. Токсико-септичні захворювання новонароджених. Методи інтенсивної терапії та реанімації новонародженого.
9. Підсумкове заняття.

Перелік тем самостійної роботи здобувача (40 год.)

1. Підготовка до практичних занять та лекцій.
2. Організація акушерської допомоги. Предмет акушерства та гінекології. Основні етапи розвитку акушерства та гінекології. Роль сімейного лікаря в профілактиці перинатальних захворювань і смертності.
3. Лабораторна діагностика ВІЛ-інфекції. Консультування в контексті ВІЛ-інфекції. Поняття консультування та його етичні принципи. Навички консультування.
4. Клінічна анатомія та фізіологія жіночих статевих органів. Жіночий таз. Плід як об'єкт пологів.
5. Фармакотерапія в акушерстві. Фармакокінетика і фармакодинаміка лікарських препаратів.
6. Курація вагітних та породіль, підготовка учбової історії хвороби. Індивідуальна СРЗ. СРЗ спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРЗ підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за розкладом кафедри.

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеофільми, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Наприкінці вивчення дисципліни середня оцінка за практичні заняття конвертується у багатобальну оцінку (70-120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД дорівнює загальній навчальній діяльності (ЗНД).

Індивідуальні завдання здобувача (ІЗЗ) оцінюються від 1 до 10 балів. ІЗЗ сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем освіти теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Видами індивідуальної науково-дослідницької роботи здобувачів освіти є підготовка доповідей та презентацій відповідно до тематичного плану модулю, а також участь у роботі наукового студентського гуртка з акушерства та гінекології з підготовкою тез, усних та стендових доповідей на наукові та науково-практичні конференції. Терміни отримання, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється кафедрою на кожний семестр. ІЗЗ виконується здобувачем освіти самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання ІЗЗ комплексної тематики кількома студентами.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до диференційованого заліку (ДЗ) є наявність від 70 до 120 балів ЗНД. Оцінка за диференційований залік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗЗ + ДЗ$. Здобувачам освіти, які виконали вимоги програми навчальної дисципліни та були допущені до складання ДЗ, але не склали його або не з'явилися, виставляється оцінка **Fx**. Здобувачам освіти, які були не допущені до складання ДЗ, у зв'язку з недостатньою кількістю балів за ЗНД кафедра виставляє у відомість відмітку «не допущено» (оцінка **F**).

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати всі форми контролю.

Відвідування занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. Крім того під час роботи в лікарні здобувач повинен мати із собою медичну шапочку, змінне взуття, маску, хірургічний костюм. У разі запізнення більше ніж на 5 хвилин, здобувач може бути не допущений до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять ([chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf](https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf)).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача. Не допускаються списування, підказки, використання різного роду програмних засобів під час відповіді та виконання індивідуального завдання.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона;
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото;
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle;

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Акушерство і гінекологія : у 2 кн. : підручник. Кн. 1. Акушерство / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. ; за ред. В.І. Грищенка, М.О. Щербини. – 3-є вид., випр. – К. : ВСВ «Медицина», 2022. – 424 с.
2. Акушерство і гінекологія : у 2 кн. : підручник. Кн. 2. Гінекологія / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. ; за ред. В.І. Грищенка, М.О. Щербини. – 2-е вид., випр. – К. : ВСВ «Медицина», 2022. – 376 с. + 8 с. кольор. вкл.
3. Основи перинатальної медицини / М.О. Щербина, О.О. Кузьміна // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів - медичних університетів, інститутів і академій, Київ, ВСВ «Медицина», 2017 – 152 с.
4. Генітальний ендометріоз : навчальний посібник / М. О. Щербина, Л. В. Потапова ; Міністерство охорони здоров'я України, Харківський національний медичний університет. – Харків : ХНМУ, 2020. – 40 с.
5. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 3 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона, ВСВ «Медицина», 2021 р.
6. Клінічне акушерство та гінекологія: 4-е видання / Браян А. Магован, Філіп Оуен, Ендрю Томсон, ВСВ «Медицина», 2021 р.
7. Акушерство та гінекологія за Неттером : пер. 4-го вид. / Роджер П. Сміт ; наук. ред. укр. вид. Микола Щербина. – К. : ВСВ «Медицина», 2025. – X, 733 с.

Допоміжні

1. Діючі «Клінічні протоколи» затверджені наказом МОЗ України з акушерства і гінекології.

2. Протоколи для вагітних високого ризику : за ред. Дж. Т. Квінас, Д. Хоббінс, К. Спонг / McMillan Children Foundation / Helping Children Around the World
3. Антенатальний догляд: настанова NICE–2021
4. Акушерство : підручник / В.І. Пирогова [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2021. – 466 с.
5. Гінекологія : підручник / В.І. Пирогова, О.В. Булавенко [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2021. – 400 с.
6. Obstetrics by Ten Teachers: by Ten Teachers 21st Edition. – 2024
7. Gynaecology by Ten Teachers: by Ten Teachers 21st Edition. – 2024

**Зав. кафедри акушерства та гінекології №1,
д. мед. н., професор**

М.О. ЩЕРБИНА